

แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

Risk Management Approaches of Savings Cooperatives in Thailand

สมณธา ประสงค์ศรี (Sumontha Prasongsri) ¹ สมยศ อวเกียรติ (Somyos Avakiat) ²

พิศมัย จารุจิตติพันธ์ (Pisamai Jarujittipant) ³

Received: February 1, 2022

Revised: February 15, 2022

Accepted: March 5, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน การบริหารความเสี่ยง และปัญหาอุปสรรคในการบริหาร ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย 2) เปรียบเทียบลักษณะการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะองค์กร 3) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย และ 4) วิเคราะห์และเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ จำแนกตามประเภทกลุ่มอาชีพ จำนวน 302 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการสหกรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสหกรณ์ จำนวน 26 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นไปตามแนวปฏิบัติของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ นั้น มาจากปัจจัยการบริหาร โดยปัจจัยภายนอกสหกรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างมาก คือ ด้านกฎระเบียบ ส่วนปัจจัยภายในสหกรณ์ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างมาก คือ ด้านการเงิน การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำแนกตามลักษณะองค์กร พบว่า ประเภทกลุ่มอาชีพ ขนาดสินทรัพย์สหกรณ์ และระดับมาตรฐานสหกรณ์ แตกต่างกัน ลักษณะการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ แตกต่างกัน การศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ ออมทรัพย์ พบว่า ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ ด้านการเมือง และด้านกฎระเบียบ ส่วนปัจจัยภายในสหกรณ์ ที่ส่งผลอย่างมากต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ ด้านบุคลากร สำหรับแนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix สรุปได้ 3 แนวทางที่สำคัญ ถ้ามีการปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง สามารถลดความเสี่ยงในด้านอื่นๆ ได้ ได้แก่ แนวทางที่ 1 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านกลยุทธ์ เป็นแนวทางเชิงรุก ความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ ทำให้สหกรณ์มีมุมมองที่

¹ นักศึกษา, ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Student, Doctor of Philosophy, Department of Management, Faculty of Political Science, North Bangkok University

^{2, 3} อาจารย์ที่ปรึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Advisor, North Bangkok University

ครอบคลุม มีกรอบและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน แนวทางที่ 2 แนวทาง การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ ออมทรัพย์ ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน เป็นแนวทางเชิง ป้องกัน มีการกำหนดแนวทางในการสร้างความสำเร็จ ให้กับเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยการจัดลำดับ ความสำคัญและเร่งด่วนของการทำงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางที่ 3 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของ สหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ เป็น แนวทางเชิงแก้ไข ทั้งนี้เพราะสหกรณ์ดำเนินกิจการ ภายใตกรอบแห่งกฎหมายทั้งปวง แต่ต้องไม่ขัดกับ ขอบบังคับสหกรณ์ และพระราชบัญญัติสหกรณ์ ที่มีการ ปรับเปลี่ยนกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ ดำเนินงานตามความเหมาะสม และสถานการณ์

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารความเสี่ยง, สหกรณ์ ออมทรัพย์ในประเทศไทย

Abstract

This research has the objectives for: 1) Studying the work operation condition, risk management and problems and obstacles in management of savings cooperatives in Thailand; 2) Comparing the risk management characteristics of savings cooperatives in Thailand, classified according to the characteristics of organizations; 3) Studying about the management factors affecting risk management of savings cooperatives in Thailand and 4) Analysis and proposing the risk management approaches of savings cooperatives in Thailand. Sample group consists of 302 executives of savings cooperatives, classified by each occupation. The persons giving important information, consist of academicians in cooperatives, qualified persons in risk management, and executives in savings cooperatives, and qualified persons in cooperatives, total by 26 persons. In data analysis, descriptive statistics, one-way analysis, multiple regression analysis, content analysis and analysis of strength and weakness, opportunity and obstacles were used.

From the study, it was found that work operation condition and risk management of savings cooperatives in Thailand were in accordance with the practice of Cooperative Promotion Department and Cooperative Auditing Department. The problems and obstacles in management of savings cooperation came from management factors. The external factor of the cooperatives affecting the management of the savings cooperatives a lot was the regulation. The internal factor of the cooperatives affecting the management of the savings cooperatives a lot was finance. Analysis and comparison of risk management of savings cooperatives classified according to the characteristics of organization. It was found that the types of occupation group, the size of assets of cooperatives and the standard level of cooperatives were different. The characteristics of risk management of savings cooperatives were different. Studying about management factors affecting risk management of savings cooperatives, it was found that the external factors of the cooperatives affecting the risk management of savings cooperatives were politics and regulation. The internal factor of the cooperatives affecting the risk management of savings cooperatives was the personnel. For risk management approaches of savings cooperatives deriving from analysis of SWOT and TOWS Matrix, summarizes as three important approaches, if there are continuous serious practice which can reduce risk in other aspects, consist of approach No. 1, the risk management approach of savings cooperatives in strategy; it is proactive approach. The importance of strategy management is it will make the cooperatives to have covering point of view, having clear frame and work direction. The approach No. 2, the risk management approach of savings cooperatives in operation/ implementation. This is the protective approach. There is determination of approach to create success to the determined goal, by categorizing the importance and urgency of work in advance, so that related persons can work

effectively. Approach No. 3, the risk management approach of savings cooperatives in law and regulation, remedial approach. In addition, as the cooperatives work under the frame of all laws, but it must not have conflict with the articles of the cooperatives and the Cooperatives Act having adjustment of provision, criteria, methods and conditions of work as appropriate and under the situation.

Keywords: Risk management approaches, savings cooperative in Thailand.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“สหกรณ์” เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ผู้มีสัญชาติไทย ดำเนินกิจการโดยคณะบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เป็นองค์กรทางธุรกิจแบบหนึ่งที่มีบทบาททางเศรษฐกิจเกือบทุกด้าน เริ่มตั้งแต่การผลิต การจำหน่าย และการบริโภค การสหกรณ์ได้แพร่ขยายไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ มีการเพิ่มจำนวน และแบ่งประเภทของสหกรณ์ให้เข้ากับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง และความเปลี่ยนแปลงตามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 สหกรณ์ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ 1) สหกรณ์การเกษตร 2) สหกรณ์ประมง 3) สหกรณ์นิคม 4) สหกรณ์ร้านค้า 5) สหกรณ์บริการ 6) สหกรณ์ออมทรัพย์ 7) สหกรณ์เครดิตยูเนียน และ 8) สหกรณ์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำหนดระบบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี ให้คำปรึกษา แนะนำให้ความรู้ด้านบริหารการเงินการบัญชี และกำกับดูแลการสอบบัญชีของสหกรณ์ และสนับสนุนสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดของขบวนการสหกรณ์ ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าให้แก่สหกรณ์

ปัจจุบัน สถานการณ์ทั่วโลกต่างประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 (coronavirus

disease starting in 2019: COVID-19) ขณะเดียวกันในประเทศไทยมีการระบาดระลอกใหม่ ซึ่งสถานการณ์ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในทุกภาคส่วน ธุรกิจต่างๆ ต้องเผชิญกับภาวะชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความขัดแย้งและความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย เข้ามามีบทบาทในภาคเศรษฐกิจของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 ถือเป็นหน่วยเศรษฐกิจฐานรากที่สำคัญทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จากรายงานภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประจำปี 2563 รวบรวมข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (รวมชุมนุมสหกรณ์) มีจำนวนทั้งสิ้น 9,660 แห่ง มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 12.15 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 18.36 ของประชากรไทยทั้งสิ้น (จากกรมการปกครอง 66.19 ล้านคน) ในการบริหารจัดการธุรกิจสร้างมูลค่าทั้งสิ้น 2.28 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.31 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ย่อมได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินรูปแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีเงินเดือนและมีอาชีพในหน่วยงานหรือสถานประกอบการเดียวกัน จัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกตามความเดือดร้อนและความจำเป็น ตามหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โครงสร้างระบบสถาบันการเงินไทย ไตรมาส 3 ปี 2563 พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีขนาดสินทรัพย์ใหญ่เป็นลำดับที่ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะกิจ และสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในไตรมาส 4/2563 อยู่ที่ร้อยละ 89.4 เป็นการกู้ยืมจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 14.98 ของสินเชื่อครัวเรือนทั้งหมด รองจากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) สหกรณ์ออมทรัพย์ จึงถือเป็นสถาบันการเงินแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อภาคครัวเรือนทั้งในด้านการเป็นแหล่งการออมเงินและแหล่งการกู้ยืมเงิน และมีบทบาททางด้านการเงินมากกว่าสหกรณ์ประเภทอื่น ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากผลการ

ดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ทุกประเภททั่วประเทศ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์) ประจำปีพ.ศ. 2563 ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 สหกรณ์ทุกประเภท มีจำนวนสหกรณ์รวมทั้งสิ้น 5,989 แห่ง มีจำนวนสมาชิกรวมทั้งสิ้น 11.74 ล้านคน มีทุนดำเนินงานรวมทั้งสิ้น 3.33 ล้านล้านบาท โดยมาจากการก่อหนี้รวมทั้งสิ้น 1.79 ล้านล้านบาท มีส่วนของทุนสหกรณ์รวมทั้งสิ้น 1.53 ล้านล้านบาท การบริหารจัดการธุรกิจมีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น 2.08 ล้านล้านบาท และการดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้น 98,924.44 ล้านบาท โดยพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ มีทุนดำเนินงานโดยมาจากการก่อหนี้สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.03 มีส่วนทุนของสหกรณ์สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.51 มีมูลค่าการดำเนินธุรกิจสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 82.82 และดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 94.38 เมื่อเทียบกับสหกรณ์ทุกประเภท (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2563)

ตาราง 1 ข้อมูลสหกรณ์ออมทรัพย์ 10 ปี (2554-2563)

ข้อมูล สหกรณ์ออมทรัพย์	ปี	
	2554	2563
สหกรณ์ (แห่ง)	1,288	1,374
สมาชิก (คน)	2,683,149	3,369,707
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	1,273,169.51	2,945,876.73
ทุนของสหกรณ์ (ล้านบาท)	640,945.60	1,414,429.27
หนี้สิน (ล้านบาท)	632,223.91	1,531,447.46
ธุรกิจสหกรณ์ (ล้านบาท)	1,422,763.07	3,304,108.92
เงินรับฝาก (ล้านบาท)	447,044.77	1,153,700.31
สินเชื่อ (ล้านบาท)	975,718.30	2,150,408.61
กำไร(ขาดทุน) (ล้านบาท)	43,498.64	93,364.60
NPL (ล้านบาท)	2,487.21	19,789.90

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2563

ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มูลค่าทุนดำเนินงานโดยรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 1.27 ล้านล้านบาท ณ สิ้นปี 2554 มาอยู่ที่ 2.9 ล้านล้านบาท ณ สิ้นปี 2563 โดยพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,374 แห่ง มีสมาชิกทั้งสิ้น 3,369,707 คน ดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรับฝากเงิน มีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น 3.30 ล้านล้านบาท โดย

ธุรกิจสินเชื่อ มีมูลค่าสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 65.08 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิ 93,364.60 ล้านบาท โครงสร้างเงินทุน จำนวน 2.94 ล้านล้านบาท ประกอบด้วย หนี้สิน ร้อยละ 51.99 และทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 48.01 ด้านการใช้เงินทุน ส่วนใหญ่ลงทุนในเงินให้กู้ยืม จำนวนเงิน 2.15 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73 ของทุนดำเนินงาน ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์มีสินทรัพย์ด้อยคุณภาพหรือหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) จากการให้เงินกู้ยืม จำนวนเงิน 19,789.90 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.91 ของลูกหนี้เงินให้กู้ยืม (ตาราง 1)

จะเห็นได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว การดำเนินธุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มีการขยายตัวจนเกินขีดจำกัดของขนาดธุรกิจ รูปแบบการดำเนินงานปรับเปลี่ยนไปตามพัฒนาการของระบบการเงิน โดยมีการทำธุรกรรมเชื่อมโยงกับระบบสถาบันการเงิน ตลาดทุน และระหว่างสหกรณ์ผ่านการกู้ยืมเงิน และฝากเงินระหว่างกันมากขึ้น ลงทุน และปล่อยเงินกู้ระยะยาวมากกว่าระยะสั้น เพื่อแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น และปัจจุบันยังพบว่า มีปัจจัยเสี่ยงจากภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ หน่วยงานหรือสถานประกอบการที่สมาชิกทำงานอยู่ปิดกิจการ ข้าราชการทุจริตในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ หรือข่าวการขาดสภาพคล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นการสะสมความเสี่ยงไว้ในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ถ้าปล่อยให้ปัญหาสะสมไปเรื่อยๆ ผลสุดท้ายก็จะลุกลามขยายผลไปสู่สาธารณะดังที่เป็นข่าว การบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นสถาบันการเงินรูปแบบหนึ่ง จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่เนื่องจากการบริหารจัดการในปัจจุบัน ดำเนินการอยู่ภายใต้ภาวะความเสี่ยงจากปัจจัยหลายๆ ด้าน ทั้งจากสภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายในของสหกรณ์ การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ตามแผนบริหารความเสี่ยงของกรมส่งเสริมสหกรณ์ คงไม่เพียงพอต่อสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์

ออมทรัพย์ในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะองค์กร ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย และวิเคราะห์เสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด เพื่อสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงาน การบริหารความเสี่ยง และปัญหาอุปสรรคในการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย
2. เปรียบเทียบลักษณะการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะองค์กร
3. ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย
4. วิเคราะห์และเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยแตกต่างกันตามลักษณะองค์กร
2. ปัจจัยการบริหารส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ จำแนกตามประเภทกลุ่มอาชีพ จำนวน 302 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการสหกรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสหกรณ์ จำนวน 26 คน
2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 18 เมษายน 2564 ถึง 30 พฤศจิกายน 2564 เป็นระยะเวลา 7 เดือน 13 วัน
3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ จำแนกตามประเภทย่อยของกลุ่มอาชีพทั่วประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 แบบ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview form) แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1 แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ 2 มีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในคณะกรรมการดำเนินการ วาระการดำรงตำแหน่ง คณะกรรมการดำเนินการ ประสบการณ์ด้านการบริหารสหกรณ์ และระยะเวลาการเป็นสมาชิก ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 7 ข้อคำถาม โดยมีการวัดเป็นระดับนามบัญญัติมาตรา (Nominal Scale) และระดับอันดับมาตรา (Ordinal Scale)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะองค์กร ประกอบด้วย ประเภทกลุ่มอาชีพ ขนาดสินทรัพย์ สหกรณ์ จำนวนสมาชิก และระดับมาตรฐานสหกรณ์ ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) โดยมีการวัดเป็นระดับนามบัญญัติมาตรา (Nominal Scale) และระดับอันดับมาตรา (Ordinal Scale)

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากการทดลองใช้แบบสอบถามกับ 30 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยภายนอก ($\alpha = 0.877$) ปัจจัยภายใน ($\alpha = 0.962$)

ตอนที่ 4 การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากการทดลองใช้แบบสอบถาม กับ 30 สหกรณ์

อ้อมทรัพย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ภาพรวม ($\alpha = 0.983$)

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) เป็นเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก 6 ด้าน ได้แก่ 1) การเมือง 2) เศรษฐกิจ 3) สังคม/วัฒนธรรม 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) กฎระเบียบ และ 6) สภาวะแวดล้อม

ส่วนที่ 3 สภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) บุคลากร 2) การเงิน 3) วัสดุและอุปกรณ์ 4) การจัดการ และ 5) วัฒนธรรมองค์กร

ส่วนที่ 4 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ 7 ด้าน คือ 1) ด้านกลยุทธ์ 2) ด้านการเงิน 3) ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน 4) ด้านผลตอบแทน 5) ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย 6) ด้านชื่อเสียง และ 7) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยแจ้งความประสงค์และขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อให้ทำหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยนำส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยกำหนดเวลาในการส่งคืนแบบสอบถาม กำหนดระยะเวลาภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถามในการส่งคืน โดยสอดซองที่ปิดดวงตราไปรษณีย์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย

1.3 เมื่อครบกำหนดเวลาในการส่งคืนแบบสอบถาม ถ้ายังได้รับคืนไม่ครบ ผู้วิจัยใช้การโทรศัพท์ประสานงาน เพื่อขอรับคืนแบบสอบถาม หรือจัดส่งแบบสอบถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนด

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

2.2 ผู้วิจัยประสานงานและส่งจดหมายขออนุญาต ขอข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้า 7 วัน ในกรณีที่ผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2.3 กรณีที่ผู้วิจัยไม่สามารถทำการสัมภาษณ์ได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยส่งจดหมายขออนุญาตขอข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยกำหนดส่งคืนภายใน 15 วัน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในการส่งคืน โดยสอดซองที่ปิดดวงตราไปรษณีย์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์ลักษณะองค์กร ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 วิเคราะห์ลักษณะปัจจัยการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

1.4 วิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

2. สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics)

2.1 ในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำแนกตามลักษณะองค์กร ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้สถิติ F-test และ t-test

2.2 วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Adjusted R², F และ t

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การบริหารความเสี่ยง และปัญหาอุปสรรคในการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย สรุปประเด็นสำคัญได้ว่า สภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านการบริหารจัดการ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) และกฎหมายสหกรณ์ โดยยึดมั่นในหลักการและวิธีการสหกรณ์ ดำเนินการตามระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ และยึดแนวทางการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ใช้การบริหารความเสี่ยงที่ได้จากการสังเคราะห์จากแนวทางปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ การบริหารความเสี่ยงองค์กร COSO Enterprise Risk Management 2017 และแนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบความเสี่ยงสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย สรุปได้ 7 ด้าน คือ 1) ด้านกลยุทธ์ 2) ด้านการเงิน 3) ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน 4) ด้านผลตอบแทน 5) ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย 6) ด้านชื่อเสียง และ 7) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ และปัจจัยภายในสหกรณ์ ในด้านของปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ที่ส่งผลอย่างมากต่อการบริหาร คือ กฎระเบียบ (Legal) และปัจจัยภายในสหกรณ์ ที่ส่งผลอย่างมากต่อการบริหาร คือ ด้านการเงิน

ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้ง 7 ด้านพบว่า แนวทางการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านกฎหมาย และกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย 7 ด้าน

การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น	ลำดับที่
1. ด้านกลยุทธ์	4.18	.672	มาก	1
2. ด้านการเงิน	4.15	.587	มาก	4
3. ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน	4.18	.853	มาก	3
4. ด้านผลตอบแทน	3.92	.844	มาก	7
5. ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย	4.18	.819	มาก	2
6. ด้านชื่อเสียง	4.12	.860	มาก	5
7. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.09	.812	มาก	6

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะองค์กร ประกอบด้วยประเภทกลุ่มอาชีพ ขนาดสินทรัพย์สหกรณ์ และระดับมาตรฐานสหกรณ์ พบว่า

- ประเภทกลุ่มอาชีพ ขนาดสินทรัพย์สหกรณ์ และระดับมาตรฐานสหกรณ์ แตกต่างกัน การบริหารความเสี่ยง ด้านกลยุทธ์ ด้านชื่อเสียง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกัน

- ขนาดสินทรัพย์สหกรณ์ และระดับมาตรฐานสหกรณ์ แตกต่างกัน การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินแตกต่างกัน

- ขนาดสินทรัพย์สหกรณ์ แตกต่างกัน การบริหารความเสี่ยงด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วยปัจจัยภายนอกสหกรณ์ และปัจจัยภายในสหกรณ์ ที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์

3.1.1 ด้านกลยุทธ์ ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านสังคม/วัฒนธรรม ด้านกฎระเบียบ และด้านสภาวะแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง

ของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านกลยุทธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านกลยุทธ์ ได้ร้อยละ 20.7 และพบว่าปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านสังคม/วัฒนธรรม และด้านกฎระเบียบ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสภาวะแวดล้อม มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านการเมือง ($B = 0.269$) ด้านสังคม/วัฒนธรรม ($B = 0.222$) ด้านกฎระเบียบ ($B = 0.196$) และด้านสภาวะแวดล้อม ($B = -0.1199$)

3.1.2 ด้านการเงิน ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านสังคม/วัฒนธรรม และด้านกฎระเบียบ ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ด้านการเงิน ได้ร้อยละ 21.5 และพบว่าปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านสังคม/วัฒนธรรม และด้านกฎระเบียบ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านกฎระเบียบ ($B = 0.277$) ด้านสังคม/วัฒนธรรม ($B = 0.160$) และด้านการเมือง ($B = 0.138$) ตามลำดับ

3.1.3 ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินการ ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม/วัฒนธรรม และ ด้านกฎระเบียบ ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน ได้ร้อยละ 12.3 และพบว่าปัจจัยภายนอกด้านการเมือง และด้านกฎระเบียบ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเศรษฐกิจ มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านกฎระเบียบ ($B = 0.408$) ด้านการเมือง ($B = 0.228$) และด้านเศรษฐกิจ ($B = -0.236$) ตามลำดับ

3.1.4 ด้านผลตอบแทน ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ

ด้านกฎระเบียบ ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านผลตอบแทน ได้ร้อยละ 14.8 และพบว่าปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง และด้านกฎระเบียบ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านกฎระเบียบ ($B = 0.341$) ด้านการเมือง ($B = 0.314$) และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($B = -0.137$) ตามลำดับ

3.1.5 ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม/วัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านกฎระเบียบ และด้านสภาวะแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ได้ร้อยละ 8.50 และพบว่า ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ส่วนด้านสภาวะแวดล้อม มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านการเมือง ($B = 0.334$) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($B = 0.155$) และด้านสภาวะแวดล้อม ($B = -0.230$) ตามลำดับ

3.1.6 ด้านชื่อเสียง ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้านสังคม/วัฒนธรรม ด้านกฎระเบียบ และด้านสภาวะแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านชื่อเสียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านชื่อเสียง ได้ร้อยละ 11.2 และพบว่าปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านการเมือง ด้าน

สังคม/วัฒนธรรม ด้านกฎระเบียบ มีอิทธิพลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ส่วนด้าน สภาวะแวดล้อม มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้าน กฎระเบียบ ($B = 0.276$) ด้านสังคม/วัฒนธรรม ($B = 0.231$) ด้านการเมือง ($B = 0.182$) และด้านสภาวะ แวดล้อม ($B = -0.225$) ตามลำดับ

3.1.7 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัย ภายนอกสหกรณ์ ด้านสังคม/วัฒนธรรม ด้านกฎระเบียบ และด้านสภาวะแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารความ เสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถ ร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ ออมทรัพย์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ร้อยละ 14.5 และพบว่าปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ด้านสังคม/วัฒนธรรม ด้านกฎระเบียบ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสภาวะแวดล้อม มีอิทธิพล ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียง ตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านกฎระเบียบ ($B = 0.294$) ด้านสังคม/วัฒนธรรม ($B = 0.206$) และด้านสภาวะ แวดล้อม ($B = -0.223$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ที่ส่งผล ต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ใน ประเทศไทย ตามตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ภายนอกสหกรณ์ กับการบริหารความเสี่ยงของ สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ปัจจัย ภายนอก สหกรณ์ (6 ด้าน)	การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย					
	ด้าน กลยุทธ์	ด้าน การเงิน	ด้าน ปฏิบัติการ/ ดำเนินงาน	ด้าน ผลตอบแทน	ด้าน ชื่อเสียง	ด้าน เทคโนโลยี สารสนเทศ
(Unstandardized Coef. (B) = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ)						
การเมือง	.269	.138	.228	.314	.334	.182
เศรษฐกิจ			-236			
สังคม/ วัฒนธรรม	.222	.160			.231	.208
เทคโนโลยี สารสนเทศ				-.137	.155	
กฎระเบียบ	.196	.277	.408	.341	.276	.294
สภาวะ แวดล้อม	-.119			-.230	-.225	-.223

3.2 ปัจจัยภายในสหกรณ์ ที่ส่งผลต่อการ บริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์

3.2.1 ด้านกลยุทธ์ ปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุและอุปกรณ์ ส่งผลต่อการ บริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านกลยุทธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถ ร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ ออมทรัพย์ด้านกลยุทธ์ ได้ร้อยละ 35.2 และพบว่า ปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุ และอุปกรณ์ มีอิทธิพลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้าน บุคลากร ($B = 0.687$) และด้านวัสดุและอุปกรณ์ ($B = 0.223$) ตามลำดับ

3.2.2 ด้านการเงิน ปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุและอุปกรณ์ และด้านการ จัดการ ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ ออมทรัพย์ด้านการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการ บริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านการเงิน ได้ร้อยละ 41.7 และพบว่าปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ มีอิทธิพลทางบวก อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวัสดุและ อุปกรณ์ มีอิทธิพลทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านบุคลากร ($B = 0.589$) ด้านการจัดการ ($B = 0.234$) และด้าน วัสดุและอุปกรณ์ ($B = -0.135$) ตามลำดับ

3.2.3 ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินการ ปัจจัย ภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุ และอุปกรณ์ ด้านการจัดการ และด้านวัฒนธรรม ส่งผล ต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้าน ปฏิบัติการ/ดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหาร ความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านปฏิบัติการ/ ดำเนินงาน ได้ร้อยละ 42.6 และพบว่าปัจจัยภายใน สหกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ ด้านวัฒนธรรม องค์การ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ส่วนด้านการเงิน และด้านวัสดุและอุปกรณ์ มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับอิทธิพลได้แก่ ด้านบุคลากร ($B = 0.734$) ด้านวัฒนธรรมองค์การ ($B = 0.383$) ด้านการจัดการ

($B = 0.363$) ด้านการเงิน ($B = -0.447$) และด้านวัสดุและอุปกรณ์ ($B = -0.282$) ตามลำดับ

3.2.4 ด้านผลตอบแทน ปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุและอุปกรณ์ และด้านการจัดการ ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านผลตอบแทน ได้ร้อยละ 39.8 และพบว่าปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเงิน และด้านวัสดุและอุปกรณ์ มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านบุคลากร ($B = 0.753$) ด้านการจัดการ ($B = 0.573$) ด้านการเงิน ($B = -0.317$) และด้านวัสดุและอุปกรณ์ ($B = -0.309$) ตามลำดับ

3.2.5 ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ และด้านวัฒนธรรม ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านกฎหมายและกฎระเบียบฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านกฎหมายและกฎระเบียบฯ ได้ร้อยละ 24.8 และพบว่าปัจจัยภายในสหกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านการจัดการ มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ส่วนด้านวัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับอิทธิพล ได้แก่ ด้านบุคลากร ($B = 0.633$) ด้านการจัดการ ($B = 0.266$) และด้านวัฒนธรรมองค์กร ($B = -0.264$) ตามลำดับ

3.2.6 ด้านชื่อเสียง ปัจจัยภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านบุคลากร ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านชื่อเสียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ด้านชื่อเสียง ได้ร้อยละ 17.4 มีอิทธิพลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($B = 0.583$)

3.2.7 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านบุคลากร ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ร้อยละ 22.8 มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($B = 0.576$)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในสหกรณ์ ที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ตามตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในสหกรณ์ กับการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ปัจจัยภายในสหกรณ์ (5 ด้าน)	การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย						
	ด้านกลยุทธ์	ด้านด้านการเงิน	ด้านปฏิบัติการ/ผลตอบ	ด้านด้านกฎหมาย	ด้านชื่อเสียง	ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	
	(Unstandardized Coef. (B) = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ)						
บุคลากร	.687	.589	.734	.753	.633	.583	.576
การเงิน			-.447	-.317			
วัสดุและอุปกรณ์	.223	-.135	-.282	-.309			
การจัดการ		.234	.363	.573	.266		
วัฒนธรรมองค์กร			.383		-.264		

4. แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix แนวทางการบริหารความเสี่ยง ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย มี 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านกลยุทธ์ เป้าหมายเพื่อเพิ่มแนวทางปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และการนำแผนไปปฏิบัติ

แนวทางที่ 2 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน เป้าหมายเพื่อเพิ่มแนวทางปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการหรือกิจกรรมภายในองค์กร

แนวทางที่ 3 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านกฎหมายและกฎระเบียบเป้าหมายเพื่อเพิ่มแนวทางปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกรรมตามข้อกำหนดตามความในกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย สามารถอภิปรายผล ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหาร ทั้งปัจจัยภายนอกสหกรณ์และปัจจัยภายในสหกรณ์พบว่าปัจจัยภายนอกสหกรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ กฎระเบียบ (Legal) ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์และกฎหมายสหกรณ์ แต่ในปัจจุบัน กฎระเบียบของรัฐ ที่เกี่ยวกับสหกรณ์ บางมาตราก็ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ เช่น ร่างกฎกระทรวงตามมาตรา 89/2 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562 (4) การให้กู้และการให้สินเชื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์การปล่อยสินเชื่อ สมาชิกที่กู้ต้องเหลือเงินเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ซึ่งสวนทางกับความเป็นจริงในขณะนี้ จะเห็นได้จากผลการศึกษาของยีนดี ซาญณรงค์ (2561) เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันพบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน คือ การบริหารแบบประชานิยม ขาดระเบียบ หลักเกณฑ์เงื่อนไข ปัญหาเงินเดือนเหลือไม่พอหัก หนี้ ที่จ่าย วงเงินให้กู้แก่สมาชิกสูงเกินไป ส่วนปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ พบว่า ด้านการเงิน อยู่ในระดับมาก เห็นได้ว่าเป็นไปตามปัจจัยการบริหาร 4M's ซึ่งในทางธุรกิจเงินทุนถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุด เพราะจะเป็นตัวขับเคลื่อนธุรกิจและปัจจัยต่างๆ ให้ดำเนินการไปได้

จากการสำรวจระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์พบว่า ด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน และ

ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ/การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เพราะความเสี่ยงทั้ง 3 ด้าน เกิดจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร และการขาดการควบคุมภายในที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ ธร สุนทรายุทธ (2550, หน้า 167 – 171) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติตามระบบควบคุมภายในที่กำหนดไว้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลลัพธ์ที่ออกมาในรูปการควบคุมภายในที่มีคุณภาพที่เชื่อถือได้ ผลการละเมิดไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ย่อมเป็นความเสี่ยงต่อองค์กรได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของชาบริ (Shabri. 2016) เรื่อง ผลของระบบควบคุมภายในต่อความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์: กรณีศึกษา Koperasi ABC Berhad จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ระบบการควบคุมภายในที่ดีหรือแข็งแกร่งจะมีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ รวมถึงช่วยให้เกิดความมั่นคงและการเติบโตของขบวนการสหกรณ์ในมาเลเซีย

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยจำแนกตามลักษณะองค์กร พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทกลุ่มอาชีพ ขนาดสินทรัพย์สหกรณ์ และระดับมาตรฐานสหกรณ์ แตกต่างกัน การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ภาคเอกชน ซึ่งการบริหารความเสี่ยงจะมีการปรับตัวและพัฒนาได้ง่ายกว่ากลุ่มอาชีพที่เป็นภาครัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ ที่ต้องมีระเบียบข้อบังคับของทางการกำกับร่วมอยู่ด้วยรวมทั้งหลักเกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานสหกรณ์ ที่ให้คะแนนจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และกระบวนการบริหารจัดการภายในสหกรณ์ จำนวน 137 ข้อ ระดับคะแนนรวมจะเป็นตัวกำหนดระดับมาตรฐานของสหกรณ์ โดย คะแนนตั้งแต่ 96 ขึ้นไป ได้เกรด A มาตรฐานสหกรณ์ระดับดีเลิศ คะแนน 86-95.99 ได้เกรด B มาตรฐานสหกรณ์ระดับดีมาก คะแนน 76-85.99 ได้เกรด C มาตรฐานสหกรณ์ระดับดี คะแนนต่ำกว่า 76 ได้เกรด F ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ มีระดับมาตรฐานสหกรณ์ที่แตกต่างกัน

3. การศึกษาปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยภายนอกสหกรณ์ ที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สำคัญ คือ ด้านการเมือง โดยเฉพาะความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับการศึกษาของอัฐนันท์ ชลายนนาวิน (2560) เรื่อง แนวทางการบริหารความเสี่ยงของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่มีต่อโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงหัวหิน – ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการเมือง (Political Risk) และผลการศึกษาของเบกาโจ (Begajo, 2018) เรื่อง บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์และสินเชื่อในการปรับปรุงการจัดหาเงินทุนในเขตชนบท: กรณีของ Bench Maji, Kaffa, Shaka Zones พบว่ามีการสนับสนุนจากรัฐบาลในระดับที่ต่ำ รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานด้านการศึกษาด้านการฝึกอบรมและข้อมูลที่แข็งแกร่งในระดับ Zone และ Woreda

ส่วนปัจจัยภายในสหกรณ์ ที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สำคัญ คือ บุคลากร เป็นปัจจัยที่ถือว่าสำคัญของการสหกรณ์ เนื่องจากเป็นตัวขับเคลื่อนขบวนการสหกรณ์ ด้วยเหตุนี้สหกรณ์ต้องกล่าลงทุนด้านบุคลากร รวมทั้งวางแผนในการสรรหา พัฒนา และรักษาให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของฮาเร๊ะเจ๊ะโต (2557) เรื่อง แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566) ผลการศึกษาพบว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ควรมีระบบการคัดเลือกบุคคลที่ชัดเจน พัฒนาพนักงานให้สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินงานขององค์กร นำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งพัฒนาพนักงานให้มีประสิทธิภาพ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม และให้สวัสดิการแก่พนักงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาให้พนักงานอยู่ในองค์กรได้นานขึ้น

4. แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ 302 คน และ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 26 คน สามารถสรุปแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญ ได้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านกลยุทธ์ 2) ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน และ 3) ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการบริหารความเสี่ยงทั้ง 3 แนวทาง ที่ได้เสนอนั้น ถ้ามีการปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง สามารถลดความเสี่ยงในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ได้ โดยพิจารณาสาระสำคัญของแต่ละแนวทางเป็นหลัก ดังนี้

- ด้านกลยุทธ์ มีความสำคัญในการจัดการเชิงกลยุทธ์ 6 ประการ ดังนี้ 1) ช่วยให้องค์กรมีกรอบและทิศทางที่ชัดเจน 2) ช่วยให้ผู้บริหารคิดอย่างเป็นระบบ 3) ช่วยสร้างความพร้อมให้แก่องค์กร 4) ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน 5) ช่วยให้การดำเนินงานเกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ และ 6) ช่วยให้องค์กรมีมุมมองที่ครอบคลุม

- ด้านปฏิบัติการ/ดำเนินงาน มีเป้าหมายดังนี้ 1) เพื่อให้มั่นใจว่ามีแนวทางในการสร้างความสำเร็จให้กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ 2) เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำงานไวล่วงหน้า 3) เพื่อลดความขัดแย้งในการทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน 4) เพื่อลดความผิดพลาดและลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน 5) เพื่อจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วนของการทำงานไวล่วงหน้า เพื่อใช้ในการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) เพื่อใช้ในการกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปี และ 7) เพื่อให้แผนที่วางไว้มีความเป็นไปได้และใกล้เคียงกับการที่จะปฏิบัติจริงให้มากที่สุด

- ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ สหกรณ์ต้องดำเนินกิจการภายใต้กรอบแห่งกฎหมายทั้งปวง แต่ต้องไม่ขัดกับข้อบังคับสหกรณ์และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ปัจจุบันได้มีการร่างกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562 รวม 5 ฉบับ เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 สหกรณ์ต้องกล่าลงทุนด้านบุคลากร พัฒนาและรักษาให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ ความรู้แก่บุคลากร มีการหมุนเวียนหน้าที่ภายในสหกรณ์ การประเมินผลงานด้วยความเป็นธรรม

1.2 ฝ่ายจัดการต้องรับรู้ผลกำไรขาดทุนจาก การประเมินมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน (Mark to market) รวมทั้งติดตามปัจจัย ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น อัตราดอกเบี้ยนโยบาย หนี้ ครั้วเรือน ผลตอบแทนของสหกรณ์อื่นเนื่องจากการพัก ชำระหนี้ของสมาชิก เป็นต้น

1.3 การที่สหกรณ์ได้นำเทคโนโลยีด้านการ สื่อสารมาใช้ ส่งผลต่อมนุษยสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ นอกจากนี้แล้วสมาชิกเกษียณ บางส่วนเข้าไม่ถึงเทคโนโลยี สหกรณ์ควรแบ่งกลุ่ม สมาชิกตามอายุ เพื่อส่งข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ใน รูปแบบเอกสารอีกทางหนึ่ง

1.4 สหกรณ์ควรนำระบบการบริหารจัดการที่ ดีมาใช้ในการสหกรณ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น การ บริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารการเงินตามเกณฑ์ คุณภาพสหกรณ์ออมทรัพย์ การบริหารความเสี่ยงและ การควบคุมภายใน เป็นต้น

1.5 วัฒนธรรมองค์กรของสหกรณ์เป็นเรื่อง ของคุณค่า หลักการ อุดมการณ์ สหกรณ์ควรกระตุ้นให้ เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดี เพราะจะทำให้การทำงาน ของบุคลากรในสหกรณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มี วัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อสร้างความเจริญมั่นคงให้กับ สหกรณ์และสมาชิก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม โดยเน้น สหกรณ์ออมทรัพย์เฉพาะกลุ่มอาชีพที่มีปัญหา เพื่อหา สาเหตุพร้อมทั้งหาแนวทางพัฒนาการบริหารความ เสี่ยงให้ครอบคลุม

2.2 นำผลงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้กับแนว ทางการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ใน ประเทศไทย

2.3 ทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม เกี่ยวกับ อุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากนำแนวทางจาก การวิจัยนี้ไปปรับใช้จริง

2.4 การวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อ เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยงานที่เกี่ยวข้องใน อนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2554). แนวทางปฏิบัติการ บริหารความเสี่ยงของสหกรณ์. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.cpd.go.th>
- _____. (2562). สหกรณ์ออมทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.cpd.go.th>
- _____. (2562). ร่างกฎกระทรวงตามมาตรา 89/2 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์. (เอกสารอัดสำเนา)
- จุฑามณ สิทธิพลวิชกุล. (2018). แนวทางการบริหาร ความเสี่ยงองค์กร COSO Enterprise Risk Management 2017. วารสารวิชาชีพบัญชี JAP. 14, 111.
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด. (2562). การสหกรณ์ไทย. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.fsct.com>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2546). คู่มือตรวจสอบ ความเสี่ยงสถาบันการเงิน. กรุงเทพฯ: ธนาคาร แห่งประเทศไทย. (อัดสำเนา).
- _____. (2546). รายงานประจำปี. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ธรร สุนทรายุทธ์. (2550). ปัจจัยความเสี่ยงภายในและ ภายนอก ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการของคณะ ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. ภาควิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บริษัทไอโซแคร์ ซิสเต็มส์ จำกัด. (2562). สารสำคัญของ พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2563, จาก <https://www.icoopthai.com/index.php/cooperative-laws>
- ยินดี ชาญ ณรงค์. (2561, กรกฎาคม – ธันวาคม). แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสินเชื่อของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอัน ดามัน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภูเก็ต. 14(2).

อัฐนันท์ ชลาชนานานิน. (2560). แนวทางการบริหารความเสี่ยงของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่มีต่อโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงหัวหิน – ประจวบคีรีขันธ์. ปรินญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฮาเร็ยะ เจ๊ะโต. (2557). แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลอัมมาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566). ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Begajo, Tesfaye Megiso. (2018). The Role of Saving and Credit Cooperatives in Improving Rural Micro Financing: The Case of Bench Maji, Kaffa, Shaka Zones. *World Journal of Business and Management*. 4(2).

Bright Hub PM Project Management. (2011). *PESTLE Analysis History and Application*. From <http://www.brighthubpm.com/project-planning/100279-pestle-analysis-history-and-application> (1 November 2020).

Cameron, K. S. & Ettington, D. R. (1988). *The conceptual foundations of organizational culture*. In *Higher Education: Handbook of Theory and Research*. (pp. 356 - 396). New York: Agathon.

COSO. (2017). *Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance: Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*. EBook ISBN: 978-1-94549-886-2.

Shabri, Shafawaty Mohamad. (2016). The Effects of Internal Control Systems on Cooperative's Profitability: A Case of Koperasi ABC Berhad. *International Review of Management and Marketing*. 6(S8), pp.240-245.

Thinkaboutwealth. (2563). *TOWS Matrix*. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2563, จาก <https://www.thinkaboutwealth.com/tows-matrix>